
Tilsvar til debattartikkel av advokatene Jerstad og Haukalid

KOMMENTAR

PER-HENRIK RANDSBORG

Per-Henrik.Randsborg@ahus.no

Per-Henrik Randsborg er overlege ved Ortopedisk klinikk, Akershus universitetssykehus.

IDA RASHIDA KAHN BUKHOLM

Ingen av forfatterne har oppgitt noen interessekonflikter.

Takk for interessen for vår kronikk (1). Her mener vi dere må ha misforstått oss, eller følt at deres virke som advokater innen erstatningsrett er truet.

Dere tillegger oss meninger vi ikke har. Dere mener at vi er bekymret for at «leger risikerer å bli straffeforfulgt dersom de har begått straffbare forhold ved behandlingen». Senere skriver dere at «det er vanskelig å se overbevisende grunner for at leger som forsettlig eller ved grov uaktsomhet påfører pasientene sine alvorlige skader, ikke skal være ansvarlige for slike handlinger eller unnlater» (2). Dette til tross for at vi presiserer innledningsvis at helsepersonell naturligvis ikke står over loven, og at det sikkert finnes tilfeller som bør føres for retten. Dette unnlater dere å kommentere. Vi er altså enig med dere i at leger som har begått straffbare handlinger bør straffeforfølges.

Dere har sikkert rett i at vi blander sammen sivilrettslige og strafferettslige krav. Dette er sannsynligvis viktige prinsipper som man må ha klart for seg når en sak føres for retten. Men det var altså ikke de juridiske kravene for ulike rettsprosesser vi ønsket å belyse i vår kronikk. Vi ønsket å slå et slag for Norsk pasientskadeerstatning, og samtidig advare mot en tendens vi mener å se om at helsepersonell trekkes for retten når en pasient mener seg utsatt for en pasientskade. At det er en slik dreining i vårt samfunn virker helt åpenbart for oss som jobber i helsevesenet, og vi skulle tro at også to advokater som spesialiserer seg på erstatningsrett ser denne tendensen. Men dere synes det «er vanskelig å få øye på» denne dreiningen i samfunnet (2). Vi er imidlertid ikke alene om å være bekymret for denne utviklingen. Senest 25. januar i år skrev professor i helsetjenesteforskning Pål Gulbrandsen en kronikk i Aftenposten der han også uttrykte bekymring for denne utviklingen (3). Vårt anliggende er at en slik dreining fører til en dårligere helsetjeneste, noe dere betviler, tross et vell av forskning

som sier det motsatte. Dere forestiller dere at «trusselen om personlig oppreisningsansvar bør i det minste kunne bidra til at leger ikke forsettlig eller ved grov uaktsomhet påfører pasientene sine behandlingsskader». Dette er muligens logisk sett fra et advokatkontor, men i den virkelige verden vet vi at dette fører til «defensive medicine», overbehandling og dårligere helsetilbud. Det er godt dokumentert, slik vi påpekte i vår kronikk. Dere stiller dere også helt uforstående til at en sivilrettslig ansvarsdreining kan føre til behov for personlig ansvarsforsikring for helsepersonell, selv om dette er helt vanlig i land som England, USA og Australia. Vi viste til eksempler fra land der trusselen om personlig oppreisningsansvar er høyst reell. Disse sakene viser også at komplekse medisinske tilfeller ikke lar seg definere inn i en dikotomt juridisk verden med rett og galt. Dette poenget ser ut til å ha gått dere hus forbi.

Likevel tror vi at vi er enige i mye. Dere skriver at feilbehandling vanligvis ikke vil «rammes av noe straffebed i Lovgivningen», men at det i «sjeldne og kvalifisert kritikkverdige tilfeller» kan gjøre det. Dette er helt i tråd med det vi skriver. Dere viser også til at Norsk pasientskadeerstatning fungerer helt etter sin intensjon. Nettopp derfor ønsker vi å verne om denne institusjonen (slik tittelen på vår kronikk sier) og heller forbedre den, mens deres løsning synes å være at pasienter heller tar kontakt med en privat erstatningsadvokat. Her vil vi nok forbli uenige om hvilken løsning som gagnar pasient, helsevesenet og samfunnet best.

REFERENCES

1. Randsborg PH, Bukholm IRK. Vern om ordningen med pasientskadeerstatning. Tidsskr Nor Legeforen 2023; 143: 30–2.
2. Jerstad CA, Haukalid C. Feilbehandling må kunne medføre personlig ansvar. Tidsskr Nor Legeforen 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0029. [CrossRef]
3. Gulbrandsen P. Hva betyr Helge Ingstad-rettsaken for helsetjenesten? Aftenposten 25.01 2023. <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/vewOAw/hva-betyr-helge-ingstad-rettsaken-for-helsetjenesten> Lest 29.01.2023.

Publisert: 13. mars 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0132
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.